

Ετήσια έκθεση για την κατάσταση του ασύλου στην ΕΕ για το 2017

Σύνοψη

Σύνοψη

Η ετήσια έκθεση της EASO για την κατάσταση του ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση για το 2017 παρέχει μια πλήρη επισκόπηση των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και στο επίπεδο των εθνικών συστημάτων χορήγησης ασύλου. Με βάση ένα ευρύ φάσμα πηγών, η έκθεση εξετάζει τις κύριες στατιστικές τάσεις και αναλύει τις αλλαγές στις χώρες της ΕΕ+ όσον αφορά τη νομοθεσία, τις πολιτικές, τις πρακτικές τους, καθώς και την εθνική νομολογία. Παρόλο που η έκθεση επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, γίνονται συχνά αναγκαίες αναφορές στο ευρύτερο πλαίσιο της μετανάστευσης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Εξελίξεις σε επίπεδο ΕΕ

Το 2017 στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρθηκαν σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της διεθνούς προστασίας.

Μολονότι η μεταφορά της δέσμης μέτρων του αναδιατυπωμένου κεκτημένου στον τομέα του ασύλου ουσιαστικά ολοκληρώθηκε, η νέα δέσμη μέτρων για τη μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου παρέμεινε υπό διαπραγμάτευση. Η δέσμη απαρτιζόταν από προτάσεις για την ενίσχυση της εντολής της EASO με τη μετατροπή της στον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ασύλο, τη μεταρρύθμιση του συστήματος του Δουβλίνου, τροποποιήσεις του συστήματος Eurodac, προτάσεις για νέο κανονισμό για τις διαδικασίες ασύλου και κανονισμό για την αναγνώριση, καθώς και την αναθεώρηση της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής.

Στο πλαίσιο της ευθύνης της για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε μέτρα στο πλαίσιο διαδικασιών επί παραβάσει όσον αφορά την Ουγγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Πολωνία και την Κροατία.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε ορισμένες αποφάσεις, εκ των οποίων επτά αφορούσαν την εφαρμογή του κανονισμού του Δουβλίνου, υποδεικνύοντας τον αντίκτυπο της μαζικής εισροής αιτούντων άσυλο κατά τα έτη 2015 και 2016, καθώς και τον αντίκτυπο των δευτερογενών μετακινήσεων. Συγκεκριμένα, το ΔΕΕ ανέλυσε ζητήματα που αφορούσαν τη νομιμότητα των μαζικών συνοριακών διελεύσεων, τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο σε σχέση με τον κανονισμό Δουβλίνο III και τα ισχύοντα χρονικά όρια, την αυτοδίκαιη μεταβίβαση της ευθύνης όταν η μεταφορά δεν έχει πραγματοποιηθεί, τη μεταφορά σοβαρά ασθενών αιτούντων άσυλο, την κράτηση στο πλαίσιο του κανονισμού Δουβλίνο III και τη δυνατότητα εφαρμογής του Δουβλίνο III σε πρόσωπα τα οποία έχουν υπαχθεί σε καθεστώς επικουρικής προστασίας στο κράτος μέλος πρώτης εισόδου. Αλλα ζητήματα που εξέτασε το Δικαστήριο αφορούσαν

την υποχρέωση διεξαγωγής ακρόασης στο πλαίσιο της διαδικασίας προσφυγής, το δικαίωμα ακρόασης, τον αποκλεισμό από το καθεστώς πρόσφυγα και τη χρήση τεστ ομοφυλοφιλίας στις διαδικασίες εξέτασης αιτήσεων ασύλου. Στον τομέα της υποδοχής, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε τους λόγους κράτησης των αιτούντων άσυλο. Το Δικαστήριο απέρριψε επίσης τις προσφυγές που άσκησαν η Σλοβακία και η Ουγγαρία κατά του μηχανισμού μετεγκατάστασης.

Η υλοποίηση του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση συνεχίστηκε το 2017 και συνοψίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την υλοποίηση του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση τον Σεπτέμβριο του 2017. Εγινε αναφορά στην προσέγγιση των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης (hotspot), η οποία ορίστηκε ως ο ακρογωνιαίος λίθος της αντιμετώπισης των προκλήσεων της μετανάστευσης στη Μεσόγειο, με υποστήριξη που παρείχε η EASO στο πλαίσιο της προσέγγισης στην Ιταλία και την Ελλάδα.

Στην Ιταλία, η EASO τοποθέτησε εθνικούς εμπειρογνώμονες, οι οποίοι, υποστηριζόμενοι από προσωρινούς υπαλλήλους και πολιτιστικούς διαμεσολαβητές, παρείχαν πληροφορίες στους αφιχθέντες μετανάστες, συνέβαλαν στην επιτάχυνση της επίσημης καταγραφής των αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε ολόκληρη τη χώρα, στην υποστήριξη των δραστηριοτήτων της εθνικής επιτροπής ασύλου και των περιφερειακών επιτροπών και στην εφαρμογή της πρόσφατης νομοθεσίας για την ενίσχυση της προστασίας των παιδιών-μεταναστών. Στην Ελλάδα, η προσέγγιση των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης συνδέεται με την εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, στο πλαίσιο της οποίας οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων της ΕΕ και η Τουρκία συμφώνησαν να αντιμετωπίσουν την παράτυπη μετανάστευση, έπειτα από τη μαζική εισροή μεταναστών στην ΕΕ. Η δέσμευση των κρατών μελών της ΕΕ για την εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας διατυπώθηκε εκ νέου στη Διακήρυξη της Μάλτας, η οποία εγκρίθηκε από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τις εξωτερικές πτυχές της μετανάστευσης.

Ενας βασικός μηχανισμός έκτακτης ανάγκης που δρομολογήθηκε στο πλαίσιο της ατζέντας αφορούσε δραστηριότητες **μετεγκατάστασης**, με στόχο την αντιμετώπιση των μεγάλων όγκων αφίξεων στην ΕΕ, οι οποίες άσκησαν ιδιαίτερη πίεση στα κράτη μέλη της πρώτης γραμμής.

Η μετεγκατάσταση θεσπίστηκε ως προσωρινός και έκτακτος μηχανισμός που συνίστατο στη μεταφορά έως και 160 000 αιτούντων που έχρηζαν σαφώς διεθνούς προστασίας από την Ελλάδα και την Ιταλία για περίοδο δύο ετών, έως τον Σεπτέμβριο του 2017. Η ισχύς των αποφάσεων του Συμβουλίου σχετικά με τη μετεγκατάσταση έληξε στις 26 Σεπτεμβρίου 2017. Από την Ελλάδα, όλοι οι εναπομείναντες επιλέξιμοι υποψήφιοι είχαν μετεγκατασταθεί έως τον Μάρτιο του 2018, ενώ στις 22 Μαΐου 2018 είχαν απο-

μείνει μόνο 35 άτομα προς μετεγκατάσταση από την Ιταλία. Έως τα τέλη του 2017, είχαν μετεγκατασταθεί 33 151 άτομα, εκ των οποίων 11 445 από την Ιταλία και 21 706 από την Ελλάδα. Έως τα τέλη Μαρτίου, ο συνολικός αριθμός των ατόμων που είχαν μετεγκατασταθεί ανερχόταν σε 34 558 άτομα, εκ των οποίων 12 559 από την Ιταλία και 21 999 από την Ελλάδα. Η EASO παρείχε ευρεία επιχειρησιακή στήριξη κατά τη διαδικασία μετεγκατάστασης στην Ελλάδα και την Ιταλία από την έναρξη της διαδικασίας και οι δραστηριότητες της EASO επεκτάθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε τη συνεργασία της με εξωτερικούς εταίρους καθόλη τη διάρκεια του 2017. Το πλαίσιο εταιρικής σχέσης για τη μετανάστευση, το οποίο θεσπίστηκε τον Ιούνιο του 2016, περιλάμβανε πρωτοβουλίες που υλοποιήθηκαν, σε συνεργασία με αυτές, στις κυριότερες χώρες καταγωγής και διέλευσης, μεταξύ των οποίων στο Μάλι, τη Νιγηρία, το Νίγηρα, τη Σενεγάλη και την Αιθιοπία. Οι δραστηριότητες είχαν ως στόχο την ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου, την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης, την ενίσχυση της προστασίας και την ανάπτυξη ενός νέου προγράμματος επανεγκατάστασης των προσφύγων από την Τουρκία, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική έως τα τέλη του 2019, τη βελτίωση της διαχείρισης των επιστροφών, καθώς και τη δρομολόγηση προγραμμάτων απασχόλησης στο πλαίσιο του Καταπιστευματικού Ταμείου Εκτακτης Ανάγκης της ΕΕ για την Αφρική και του Ευρωπαϊκού Εξωτερικού Επενδυτικού Σχεδίου (ΕΕΣ). Τα προγράμματα αυτά υποστηρίζουν επενδύσεις στις χώρες εταίρους στην Αφρική και στις γειτονικές χώρες της Ευρώπης.

Καθесτώс διεθνούς προστασίας στην ΕΕ+

Όσον αφορά τις στατιστικές τάσεις, το 2017, στην ΕΕ+ υποβλήθηκαν 728 470 αιτήσεις διεθνούς προστασίας, οι οποίες αντιπροσώπευαν μείωση κατά 44% σε σύγκριση με το 2016, ωστόσο παρέμειναν σε υψηλότερο επίπεδο από ό,τι πριν από την προσφυγική κρίση, η οποία ξεκίνησε το 2015. Η μεταναστευτική πίεση στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ παρέμεινε υψηλή, ωστόσο μειωμένη για δεύτερη συνεχή χρονιά, κυρίως στις διαδρομές της Ανατολικής και Κεντρικής Μεσογείου, ενώ άνευ προηγουμένου ραγδαία αύξηση σημειώθηκε στη διαδρομή της Δυτικής Μεσογείου.

Η Συρία (από το 2013), το Ιράκ και το Αφγανιστάν ήταν οι τρεις κύριες χώρες καταγωγής των αιτούντων στην ΕΕ+. Περίπου 15% του συνόλου των αιτούντων προέρχονταν από τη Συρία, με το Ιράκ να κατατάσσεται δεύτερο και το Αφγανιστάν τρίτο, αντιπροσωπεύοντας το καθένα τους το 7% του συνόλου των αιτήσεων στην ΕΕ+. Τις τρεις αυτές χώρες ακολούθησαν η Νιγηρία, το Πακιστάν, η Ερυθραία, η Αλβανία, το

Μπαγκλαντές, η Γουινέα και το Ιράν.

Στις γειτονικές χώρες της Συρίας, το Ιράκ, την Ιορδανία, τον Λίβανο, την Τουρκία, την Αίγυπτο και άλλες χώρες της βόρειας Αφρικής, η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέφερε ότι ο αριθμός των καταγεγραμμένων Σύριων προσφύγων στο τέλος του 2017 ανήλθε σε περίπου 5,5 εκατομμύρια.

Το 2017, όπως και το 2016, μόλις τα δύο τρίτα του συνόλου των αιτούντων ήταν άνδρες και το ένα τρίτο ήταν γυναίκες. Οι μισοί από τους αιτούντες ήταν ηλικίας 18 έως 35 ετών και σχεδόν το ένα τρίτο ήταν ανήλικοι.

Συνολικά το 2017 αποσύρθηκαν σε χώρες της ΕΕ+ περίπου 99 205 αιτήσεις, σημειώνοντας σημαντική μείωση κατά 41% σε σύγκριση με το 2016, έτος κατά το οποίο αποσύρθηκαν 168 195 αιτήσεις. Η αναλογία των αιτήσεων που αποσύρθηκαν προς τον συνολικό αριθμό των αιτήσεων που υποβλήθηκαν στην ΕΕ+ ανήλθε στο 14%, ποσοστό παρόμοιο με των προηγούμενων ετών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΑΣΟ, και πάλι παρόμοια με τα προηγούμενα έτη, οι περισσότερες αποσύρσεις ήταν σιωπηρές, δηλαδή οι αιτούντες εγκατέλειψαν τη διαδικασία εξέτασης αιτήσεων ασύλου χωρίς να

Όσον αφορά τις εκκρεμείς υποθέσεις, για πρώτη φορά μετά από αρκετά χρόνια, στα τέλη του 2017 σημειώθηκε μείωση του αριθμού εκκρεμών υποθέσεων σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ περίπου 954 100 αιτήσεις βρισκόνταν εν αναμονή τελικής απόφασης στην ΕΕ+, 16% λιγότερες από εκείνες που σημειώθηκαν το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2016. Στα τέλη του 2017, μόλις το ήμισυ των εκκρεμών υποθέσεων βρισκόταν εν αναμονή πρωτοβάθμιας απόφασης, ενώ ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό εκκρεμούσε σε δεύτερο ή ανώτερο βαθμό, γεγονός το οποίο αποτελεί νέο φαινόμενο. Ο αριθμός των υποθέσεων των οποίων εκκρεμούσαν αποφάσεις σε δεύτερο και ανώτερο βαθμό σχεδόν διπλασιάστηκε από τα τέλη του 2016, γεγονός που καταδεικνύει τη μεταφορά του φόρτου εργασίας στα εθνικά συστήματα από τον πρώτο βαθμό στο στάδιο της προσφυγής και επανεξέτασης.

Ο μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων εν αναμονή απόφασης αφορούσε Αφγανούς, Σύριους και Ιρακινούς. Στο τέλος του 2017, οι περισσότερες εκκρεμείς υποθέσεις (443 640) εξακολουθούσαν να αναφέρονται στη Γερμανία. Ωστόσο, ο αριθμός τους μειώθηκε κατά περισσότερο από το ένα τέταρτο σε σύγκριση με το 2016. Η Ιταλία διατήρησε τη δεύτερη θέση στην ΕΕ+ όσον αφορά τις εκκρεμείς υποθέσεις, ενώ σημαντικές αυξήσεις σημειώθηκαν στην Ισπανία και την Ελλάδα.

Η μείωση των καθυστερήσεων στην πλειονότητα των κρατών της ΕΕ+ οφειλόταν σε συνδυασμό παραγόντων, μεταξύ άλλων και χάρη στην ύπαρξη λιγότερων νέων αιτήσεων, σε συνδυασμό με την έκδοση περισσότερων αποφάσεων. Αντίκτυπο είχαν επίσης τα ειδικά οργανωτικά μέτρα και μέτρα πολιτικής που εφαρμόστηκαν στα κράτη

της ΕΕ+ για την αντιμετώπιση του προβλήματος των μεγάλων καθυστερήσεων στην επεξεργασία των αιτήσεων.

Όσον αφορά τις αποφάσεις που εκδόθηκαν, το 2017 εκδόθηκαν στις χώρες της ΕΕ+ **996 685 πρωτοβάθμιες αποφάσεις**, αριθμός μειωμένος κατά 13% σε σύγκριση με το 2016. Η μείωση σε ετήσια βάση αντικατοπτρίζει σαφώς τον μικρότερο αριθμό των αιτήσεων που υποβλήθηκαν: Το 2016 υπήρξε έτος ρεκόρ όσον αφορά τον όγκο των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, καθώς οι χώρες της ΕΕ+ ενέτειναν τις προσπάθειές τους για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων καθυστερήσεων.

Από το σύνολο των πρωτοβάθμιων αποφάσεων οι οποίες εκδόθηκαν το 2017, σχεδόν το ήμισυ (462 355) ήταν θετικές, ωστόσο το συνολικό αυτό ποσοστό αναγνώρισης εντός ΕΕ+ ήταν κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από αυτό του 2016. Παρά το γεγονός ότι συνολικά εκδόθηκαν λιγότερες αποφάσεις, ο αριθμός των αρνητικών αποφάσεων αυξήθηκε από 449 910 το 2016 σε 534 330 το 2017. Όσον αφορά τις θετικές αποφάσεις, το 2017 σημειώθηκε σαφής μείωση του ποσοστού των αποφάσεων χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα (στο 50%, από 55% το 2016) ή επικουρικής προστασίας (34%, από 37%) με παράλληλη αύξηση του ποσοστού των αποφάσεων χορήγησης ανθρωπιστικής προστασίας (15%, από 8%).

Η εν λόγω **μείωση του ποσοστού αναγνώρισης στην ΕΕ+ στο 46%** (πτώση κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2016) οφείλεται τουλάχιστον εν μέρει στον μικρότερο αριθμό αποφάσεων οι οποίες εκδόθηκαν για αιτούντες με σχετικά υψηλά ποσοστά αναγνώρισης, σε συνδυασμό με τον μεγαλύτερο αριθμό αποφάσεων οι οποίες εκδόθηκαν για αιτούντες με μάλλον χαμηλά ποσοστά αναγνώρισης. Παρά το γεγονός ότι εκδόθηκαν λιγότερες αποφάσεις για αιτούντες από τη Συρία και την Ερυθραία, οι αποφάσεις που εκδόθηκαν για αιτούντες από το Αφγανιστάν, το Ιράν και τη Νιγηρία ήταν πολύ περισσότερες από ό,τι το 2016.

Είναι σημαντικό ότι τα ποσοστά αναγνώρισης στις χώρες της ΕΕ+ τείνουν να ποικίλλουν, με εμφάνιση τόσο σχετικά χαμηλών όσο και υψηλών τιμών ποσοστών αναγνώρισης, ιδίως για τους αιτούντες από το Αφγανιστάν, το Ιράν και το Ιράκ, για τους οποίους το ποσοστό αναγνώρισης κυμαίνεται μεταξύ 0 και 100%. Για άλλους, υπήρξε σχετικά μεγαλύτερη σύγκλιση σε υψηλότερα ποσοστά αναγνώρισης (π.χ. Ερυθραία και Συρία) αλλά και χαμηλότερα ποσοστά αναγνώρισης (π.χ. Αλβανία και Νιγηρία).

Όσον αφορά τις περιπτώσεις ατομικής ιθαγένειας, η διακύμανση των ποσοστών αναγνώρισης μεταξύ των χωρών της ΕΕ+ μπορεί να υποδηλώνει, σε κάποιο βαθμό, έλλειψη εναρμόνισης όσον αφορά τις πρακτικές λήψης αποφάσεων (εξαιτίας διαφορετικής εκτίμησης της κατάστασης κάποιας χώρας καταγωγής, διαφορετικής ερμηνείας

νομικών εννοιών ή εξαιτίας της εθνικής νομολογίας). Ωστόσο, μπορεί επίσης να υποδηλώνει ότι ακόμη και μεταξύ αιτούντων από την ίδια χώρα καταγωγής, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ ενδέχεται να αποδέχονται άτομα με πολύ διαφορετικούς λόγους για τους οποίους ζητείται προστασία, όπως για παράδειγμα συγκεκριμένες εθνοτικές μειονότητες, άτομα από συγκεκριμένες περιοχές κάποιας χώρας ή αιτούντες που είναι ασυνόδευτα παιδιά.

Όσον αφορά τις αποφάσεις που εκδόθηκαν κατόπιν προσφυγής ή επανεξέτασης, το 2017 εκδόθηκαν στις χώρες της ΕΕ+ **273 960 αποφάσεις σε δεύτερο ή ανώτερο βαθμό**, σημειώνοντας αύξηση κατά 20% σε σύγκριση με το 2016 και ενισχύοντας την ανοδική τάση του αριθμού των αποφάσεων που παρατηρήθηκε από το 2015. Τα τρία τέταρτα του συνόλου των αποφάσεων που εκδόθηκαν σε δεύτερο ή ανώτερο βαθμό εκδόθηκαν στη Γερμανία (58% του συνόλου της ΕΕ+), τη Γαλλία (12%) και τη Σουηδία (7%). Συγκεκριμένα, εκδόθηκαν τέσσερις φορές περισσότερες (38 675) αποφάσεις για Σύριους, τρεις φορές περισσότερες (34 505) αποφάσεις για Αφγανούς και σχεδόν τρεις φορές περισσότερες (19 935) αποφάσεις για Ιρακινούς. Αντίθετα, το 2016 το ένα τρίτο του συνόλου των αποφάσεων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο προσφυγής αφορούσαν αιτούντες τριών χωρών των Δυτικών Βαλκανίων (Αλβανία, Κοσσυφοπέδιο και Σερβία), με πολύ χαμηλότερα ποσοστά αναγνώρισης.

Όσον αφορά τη λειτουργία του συστήματος του Δουβλίνου το 2017, με βάση τα στοιχεία της EASO μπορούν να αναφερθούν αρκετές εξελίξεις, γεγονός που υποδηλώνει αύξηση του αριθμού αποφάσεων σχετικά με αιτήματα βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου. Για κάθε ληφθείσα απόφαση σχετικά με αίτημα δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου το 2017, υποβλήθηκαν σχεδόν πέντε αιτήσεις στην ομάδα χωρών οι οποίες υπέβαλαν στοιχεία σχετικά με τον εν λόγω δείκτη του Δουβλίνου, γεγονός το οποίο ενδέχεται να υποδηλώνει ότι σημαντικός αριθμός αιτούντων διεθνούς προστασίας επιδιώκουν δευτερογενείς μετακινήσεις στις χώρες της ΕΕ+. Το 2017, οι περισσότερες αποφάσεις που ελήφθησαν αφορούσαν μια μικρή ομάδα χωρών. Η Ιταλία και η Γερμανία υπήρξαν οι χώρες εταίροι σχεδόν στο ήμισυ των περιπτώσεων και ακολουθούν με διαφορά η Βουλγαρία, η Σουηδία, η Γαλλία και η Ουγγαρία. Το συνολικό ποσοστό αποδοχής για τις αποφάσεις σχετικά με αιτήματα δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου το 2017 ανήλθε στο 75%. Ωστόσο, το ποσοστό αποδοχής διέφερε σημαντικά μεταξύ των χωρών που αποκρίθηκαν.

Οι αποφάσεις που λήφθηκαν πιο συχνά για αιτήματα δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου αφορούσαν πολίτες του Αφγανιστάν (11% του συνόλου), της Συρίας (8%), του Ιράκ (8%) και της Νιγηρίας (6%). Τα στοιχεία της EASO υποδεικνύουν επίσης ότι περίπου τα δύο τρίτα των αποφάσεων αυτών αφορούσαν απαντήσεις επί αιτημάτων «εκ νέου ανάληψης», το οποίο σημαίνει ότι η πλειοψηφία των αποφάσεων αφορά

περιπτώσεις στις οποίες ένα άτομο υποβάλλει αίτηση σε μία χώρα της ΕΕ+ και στη συνέχεια μεταβαίνει σε άλλη χώρα. Το 2017 έγινε επίκληση του άρθρου 17 παράγραφος 1 του κανονισμού του Δουβλίνου, γνωστού ως μία από τις διακριτικές ρήτρες, σχεδόν 12 000 φορές (στις περισσότερες από τις μισές των υποθέσεων αυτών υποβλήθηκε αίτημα από τη Γερμανία ή την Ιταλία). Το 2017 οι 26 χώρες που υπέβαλαν εκθέσεις πραγματοποίησαν μόλις πάνω από 25 000 μεταφορές, ήτοι αύξηση κατά ένα τρίτο σε σύγκριση με το 2016. Τα τρία τέταρτα όλων των μεταφορών που πραγματοποιήθηκαν το 2017 προέρχονταν από πέντε χώρες της ΕΕ+: Τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Αυστρία, τη Γαλλία και την Ολλανδία. Περισσότεροι από τους μισούς μεταφερθέντες παραλήφθηκαν από τη Γερμανία και την Ιταλία.

Γενικά, οι κυριότερες εξελίξεις στις χώρες της ΕΕ+ όσον αφορά τη διαδικασία του Δουβλίνου αντανακλούσαν τον όγκο των υποθέσεων που έπρεπε να διεκπεραιωθούν. Όπως και το 2016, το 2017 σημειώθηκε επίσης η αναστολή (πλήρης ή μερική) των μεταφορών δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου προς την Ουγγαρία και τη Βουλγαρία. Στις 8 Δεκεμβρίου 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέστησε μέτρα για την ενίσχυση του ελληνικού συστήματος χορήγησης ασύλου καθώς και σταδιακή επανέναρξη των μεταφορών στην Ελλάδα για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων άσυλο ενώ το 2017 ορισμένα κράτη μέλη του Δουβλίνου απέστειλαν αίτημα μεταφοράς προς την Ελλάδα κατόπιν της σύστασης.

Ορισμένες χώρες της ΕΕ+ προέβησαν σε τροποποιήσεις της νομοθεσίας τους όσον αφορά το καθεστώς διεθνούς προστασίας. Στις τροποποιήσεις αυτές περιλαμβάνονται σημαντικές αλλαγές στην Αυστρία, το Βέλγιο, την Ουγγαρία και την Ιταλία, ενώ άλλες χώρες προέβησαν επίσης σε τροποποιήσεις της νομοθεσίας τους σε διάφορους τομείς, μεταξύ άλλων με αλλαγές στον εθνικό κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής.

Πολλές χώρες της ΕΕ+ πραγματοποίησαν επίσης αλλαγές όσον αφορά την εσωτερική αναδιάρθρωση και τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων μεταξύ διαφόρων φορέων διαχείρισης του ασύλου σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας εξειδικευμένων ομάδων εργασίας για την αντιμετώπιση θεματικών ζητημάτων.

Σημαντικές προσπάθειες των χωρών της ΕΕ+ αποσκοπούσαν επίσης στη διασφάλιση της ακεραιότητας των εθνικών τους συστημάτων, μέσω της πρόληψης και της απόρριψης αβάσιμων αιτήσεων για υπαγωγή σε καθεστώς διεθνούς προστασίας καθώς και του εντοπισμού προβλημάτων ασφαλείας. Αυτό διευκολύνθηκε από την εφαρμογή προηγμένων συστημάτων ταυτοποίησης και καταγραφής, τα οποία στηρίζονται στη σύγχρονη τεχνολογία, και από την εφαρμογή διαδικασιών εκτίμησης της ηλικίας, τομέας στον οποίο σημειώθηκαν πολλές εξελίξεις το 2017.

Κατά τη διάρκεια του 2017, οι χώρες της ΕΕ+ ανέλαβαν διάφορες πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας ασύλου, δηλαδή τη διεξαγωγή διαδικασιών διεθνούς προστασίας με βέλτιστη χρήση του διαθέσιμου χρόνου και πόρων, μέσω της επιτάχυνσης της χορήγησης προστασίας σε αιτιολογημένες περιπτώσεις και την αποφυγή χρονοβόρων διαδικασιών για τις κατ' ουσίαν αβάσιμες αιτήσεις. Οι κυριότερες τάσεις αφορούσαν την ψηφιοποίηση και την εισαγωγή νέων τεχνολογιών (σύστημα πληροφοριών, βάσεις δεδομένων, τηλεδιάσκεψη για συνεντεύξεις και διερμηνεία), οι οποίες συνέβαλαν επίσης στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαφόρων φορέων. Παρόμοιοι στόχοι επιδιώχθηκαν με τη λήψη μέτρων για μια καλύτερη οργάνωση των συστημάτων χορήγησης ασύλου μέσω της δημιουργίας εξειδικευμένων κέντρων επεξεργασίας αιτήσεων, όπως αυτών στη Γερμανία, και της χρήσης μέτρων για την κατανομή των υποθέσεων με την παραπομπή ορισμένων κατηγοριών μέσω ειδικών αποκλειστικών διαύλων. Στα μέτρα συμπεριλαμβάνονταν επίσης οι διαδικασίες κατά προτεραιότητα και οι ταχείες διαδικασίες.

Επιπλέον, για τη διατήρηση και την ενίσχυση της ποιότητας, οι χώρες της ΕΕ+ εφήρμοσαν μηχανισμούς διασφάλισης ποιότητας, ανέπτυξαν υλικό καθοδήγησης και προσέφεραν δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων σε μέλη του προσωπικού, ιδίως όσον αφορά περίπλοκους τομείς του ασύλου, όπως θέματα που σχετίζονται με τα ευάλωτα άτομα. Τα μέτρα αυτά συμπληρώθηκαν με την παροχή από την ΕΑΣΟ πλήρους, ολοκληρωμένου προγράμματος κατάρτισης. Παρά τις προσπάθειες αυτές, η κοινωνία των πολιτών και η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπογράμμισαν την ανάγκη διαρκούς, συστηματικής και συνεπούς επιδίωξης της βελτίωσης της ποιότητας στην καθημερινή πρακτική.

Το ευρωπαϊκό σύστημα επανεγκατάστασης, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία κατά το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις 20 Ιουλίου 2015, έληξε στις 8 Δεκεμβρίου 2017. Μέχρι τότε, 19 432 άτομα που έχρηζαν διεθνούς προστασίας είχαν επανεγκατασταθεί στο πλαίσιο του συστήματος σε 25 κράτη μέλη και συνδεδεμένα κράτη, αριθμός που αντιστοιχεί στο 86% των 22 504 επανεγκαταστάσεων για τις οποίες είχαν αρχικά δεσμευθεί και συμφωνήσει τα μέρη.

Η Επιτροπή εξέδωσε στις 27 Σεπτεμβρίου 2017 σύσταση σχετικά με την προώθηση νόμιμων οδών για τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας, εισάγοντας έτσι ένα νέο καθεστώς που αποσκοπεί στην επανεγκατάσταση τουλάχιστον 50 000 ατόμων έως τις 31 Οκτωβρίου 2019. Μέχρι τις 26 Μαΐου 2018, είχαν ήδη αναληφθεί πάνω από 50 000 δεσμεύσεις από 19 κράτη μέλη, γεγονός το οποίο την καθιστά τη μεγαλύτερη μέχρι στιγμής συλλογική δέσμευση της ΕΕ σχετικά με την επανεγκατάσταση. Μέχρι

στιγμής έχουν επανεγκατασταθεί σχεδόν 2 000 άτομα στο πλαίσιο του νέου αυτού καθεστώτος.

Εν τω μεταξύ, η εφαρμογή του προγράμματος επανεγκατάστασης στο πλαίσιο του μηχανισμού 1:1 της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας συνεχίστηκε με την επανεγκατάσταση 12 476 ατόμων σε 16 κράτη μέλη από την έναρξη ισχύος του στις 4 Απριλίου 2016.

Στο πλαίσιο των κοινών αυτών προγραμμάτων επανεγκατάστασης της ΕΕ, επανεγκαταστάθηκαν και πρόκειται να επανεγκατασταθούν κυρίως άτομα από την Τουρκία, την Ιορδανία και τον Λίβανο. Το νέο καθεστώς της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 θα δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην επανεγκατάσταση από τις αφρικανικές χώρες κατά μήκος της διαδρομής της Κεντρικής Μεσογείου.

Κατά τη διάρκεια του 2017, οι χώρες της ΕΕ+ σημείωσαν επίσης πολλές εξελίξεις στα εθνικά **προγράμματα επανεγκατάστασης**, ενισχύοντας την εμπειρία και την ικανότητά τους.

Ταυτόχρονα, η EASO εξακολούθησε να εκπληρώνει την αποστολή της διευκολύνοντας την πρακτική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και παρέχοντας υποστήριξη σε χώρες των οποίων τα συστήματα χορήγησης ασύλου και υποδοχής βρίσκονταν υπό πίεση, δηλαδή τη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Ιταλία και την Ελλάδα. Η EASO ενίσχυσε επίσης τον διάλογο με την κοινωνία των πολιτών διοργανώνοντας θεματικές συναντήσεις σε κίριους τομείς ενδιαφέροντος (επιχειρησιακή στήριξη σε κέντρα πρώτης υποδοχής και μετεγκατάσταση, παροχή πληροφοριών). Το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και ετοιμότητας της EASO διευρύνθηκε, παρέχοντας ένα αναλυτικό χαρτοφυλάκιο βασισμένο σε τυποποιημένα δεδομένα για την κατάσταση του ασύλου στην ΕΕ+, τα οποία όλα τα κράτη μέλη του ΣΕΠΕ χρησιμοποιούσαν από κοινού με την EASO σε εβδομαδιαία και μηνιαία βάση.

Λειτουργία του ΚΕΣΑ

Σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις σε βασικούς θεματικούς τομείς του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου:

Όσον αφορά την πρόσβαση στη διαδικασία, το 2017 **οι κύριες χώρες υποδοχής των αιτούντων άσυλο ήταν η Γερμανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο**. Στις τέσσερις πρώτες θέσεις παρέμειναν οι ίδιες χώρες όπως και το 2016, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο πήρε τη θέση της Αυστρίας ως πέμπτη κύρια χώρα υποδοχής. Οι πέντε αυτές χώρες αντιπροσώπευαν από κοινού τα τρία τέταρτα του συνόλου των αιτήσεων που υποβλήθηκαν στην ΕΕ+.

Η Γερμανία υπήρξε η κύρια χώρα υποδοχής για έκτη συνεχή χρονιά. Παρά τη μείωση

κατά 70% των αιτήσεων που υποβλήθηκαν σε αυτήν το 2017 σε σύγκριση με το 2016, το σύνολο των 222 560 αιτήσεων της ήταν σχεδόν διπλάσιο από το αντίστοιχο οποιασδήποτε άλλης χώρας υποδοχής. Η Ιταλία ήταν η δεύτερη κύρια χώρα υποδοχής, με 128 850 αιτήσεις. Ακολούθησε η Γαλλία με συνολικά πάνω από 100 000 αιτήσεις. Όσον αφορά το μερίδιο ανά χώρα, μόνο η Γερμανία αντιπροσώπευε το 31% του συνόλου των αιτήσεων που υποβλήθηκαν στην ΕΕ+ το 2017. Ωστόσο, το 2016 το μερίδιο της Γερμανίας στο σύνολο ήταν 58%, σχεδόν διπλάσιο. Ταυτόχρονα, μεταξύ 2016 και 2017 το ποσοστό των αιτούντων στις άλλες κύριες χώρες υποδοχής, ιδίως στην Ιταλία, τη Γαλλία, την Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σουηδία, σχεδόν διπλασιάστηκε. Η Ελλάδα ήταν η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό αιτούντων σε σχέση με τον αριθμό κατοίκων.

Παρόλο που αρκετές χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν το 2017 να εφαρμόζουν την προσωρινή επαναφορά των συνοριακών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα Σένγκεν (όποτε το έκριναν απαραίτητο), η κοινωνία των πολιτών ανέφερε περιστατικά περιορισμού της εισόδου στην επικράτεια, συμπεριλαμβανομένης της εμφάνισης περιστατικών απωθήσεων σε πολλά κράτη μέλη. Το γεγονός αυτό τονίζει την ανάγκη διασφάλισης της αποτελεσματικής πρόσβασης στην προστασία για όσους τη χρειάζονται. Σημαντικές εξελίξεις αφορούσαν μια ταχεία και αποτελεσματική διαδικασία καταγραφής, η οποία συνέβαλε στην αύξηση της αποτελεσματικότητας σε μεταγενέστερα στάδια της διαδικασίας. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η καταγραφή στην Ελλάδα των αιτούντων που είχαν προηγουμένως προκαταγραφεί το καλοκαίρι του 2016 κατά τη διάρκεια της μαζικής εισροής.

Η πρόσβαση στη διαδικασία προσφέρθηκε επίσης μέσω αποκλειστικών διαύλων, μέσω των οποίων άτομα που πληρούσαν ορισμένα κριτήρια εισήχθησαν στο έδαφος των χωρών ΕΕ+ με οργανωμένο τρόπο, όπως για παράδειγμα μέσω μηχανισμών εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους που εφαρμόστηκαν από πολλές χώρες. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι ανθρωπιστικοί διάδρομοι, καθώς και τα προγράμματα θέωρησης για ανθρωπιστικούς λόγους και τα προγράμματα επανένωσης οικογενειών, τα οποία αποτελούν για τους μετανάστες νόμιμη οδό προς την Ευρώπη.

Προκειμένου να είναι σε θέση να γνωστοποιούν πλήρως την ανάγκη τους για προστασία και τις προσωπικές τους περιστάσεις ώστε αυτές να αξιολογούνται κατά τρόπο εμπειριστατωμένο και δίκαιο, τα άτομα που αναζητούν διεθνή προστασία χρειάζονται πληροφορίες σχετικά με την κατάστασή τους. Τόσο οι εθνικές διοικήσεις των χωρών της ΕΕ+ όσο και η κοινωνία των πολιτών υλοποίησαν ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών πληροφόρησης σε όλα τα στάδια της διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων ασύλου, αξιοποιώντας ευρύ φάσμα μέσων επικοινωνίας και χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθώς και εφαρμογές για έξυπνα κινητά.

Η κοινωνία των πολιτών υπογράμμισε την ανάγκη της διασφάλισης της διαθεσιμότητας των πληροφοριών και της προσαρμογής τους στις ανάγκες των ομάδων στόχων της, ιδίως όσον αφορά τα ευάλωτα άτομα. Σε σχετικό θέμα όσον αφορά τη νομική συνδρομή και την εκπροσώπηση, οι εξελίξεις στις χώρες της ΕΕ+ κατά το 2017 διέφεραν από χώρα σε χώρα, καθώς ορισμένες χώρες διέυρυναν το πεδίο εφαρμογής ή έλαβαν μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της νομικής συνδρομής, ενώ άλλες μείωσαν τη διαθεσιμότητα της βοήθειας. Επιπλέον, εντοπίστηκαν ορισμένες προκλήσεις στον τομέα της νομικής συνδρομής και της εκπροσώπησης από φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

Τόσο στην παροχή πληροφοριών όσο και στην νομική συνδρομή καταλυτικός είναι ο ρόλος της αποτελεσματικής διερμηνείας, η οποία αποτελεί εξίσου σημαντικό παράγοντα στη διαδικασία διεθνούς προστασίας. Η αποτελεσματική διερμηνεία διασφαλίζει την κατάλληλη επικοινωνία μεταξύ του αιτούντος και των αρχών σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των σταδίων της πρόσβασης στη διαδικασία εξέτασης αιτήσεων ασύλου, της αίτησης, της εξέτασης και της προσφυγής. Συνολικά το 2017 στις χώρες της ΕΕ+ υποβλήθηκαν αιτήσεις από υπηκόους 54 διαφορετικών χωρών καταγωγής, σε αντίθεση με 35 το 2016, γεγονός που υποδηλώνει τις διαρκώς αυξανόμενες προκλήσεις που ανακύπτουν για την εξασφάλιση υπηρεσιών διερμηνείας για όλο και περισσότερες διαφορετικές γλώσσες. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε έναυσμα για την ευρύτερη χρήση τεχνικών μέτρων για τη διευκόλυνση της διερμηνείας κατά τη διαδικασία εξέτασης αιτήσεων ασύλου.

Όσον αφορά την **εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε πρώτο βαθμό**, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ειδικές διαδικασίες, όπως η ταχεία διαδικασία, η συνοριακή διαδικασία ή η διαδικασία κατά προτεραιότητα, εξακολουθώντας συγχρόνως να συμμορφώνονται στις βασικές αρχές και τις εγγυήσεις που προβλέπονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία για το άσυλο. Τα στοιχεία της EASO δείχνουν ότι οι διαδικασίες αυτές χρησιμοποιούνται στοχευμένα και αποτελούν την εξαίρεση και όχι τον κανόνα. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι περισσότερες αποφάσεις που εκδίδονται στην ΕΕ+ με τη χρήση ταχείας ή συνοριακής διαδικασίας οδηγούν σε απόρριψη της αίτησης σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό από τις αποφάσεις που λαμβάνονται μέσω των συνήθων διαδικασιών. Το ποσοστό αναγνώρισης των αποφάσεων που εκδόθηκαν με ταχείες διαδικασίες ανήλθε στο 11%, ενώ για όσες χρησιμοποιήθηκε η συνοριακή διαδικασία το ποσοστό ανήλθε στο 8%. Όσον αφορά την οργάνωση των διαδικασιών τους, οι χώρες της ΕΕ+ κατέφυγαν συχνά σε ταχείες διαδικασίες και διαδικασίες κατά προτεραιότητα για συγκεκριμένες κατηγορίες υποθέσεων, ανάλογα και με τον φόρτο εργασίας που αντιμετώπιζε η εκάστοτε χώρα. Υπήρξαν επίσης εξελίξεις στις διαδικασίες που διεξάγονταν στα σύνορα και στις ζώνες διέλευσης, ενώ πολλές χώρες της ΕΕ+

κατέφυγαν επίσης στη χρήση των εννοιών των ασφαλών χωρών, κυρίως των ασφαλών χωρών καταγωγής, και αρκετές χώρες τροποποίησαν τους εθνικούς καταλόγους ασφαλών χωρών καταγωγής.

Όσον αφορά την υποδοχή, συνολικά το 2017 παρατηρήθηκε μείωση της πίεσης στα **συστήματα υποδοχής** των περισσότερων χωρών της ΕΕ+. Κατά συνέπεια, αρκετές διοικήσεις μείωσαν την ικανότητα υποδοχής τους κλείνοντας εγκαταστάσεις υποδοχής διάφορων τύπων, σε συνδυασμό με την σταδιακή αντικατάσταση των κέντρων έκτακτης υποδοχής ή των προσωρινών κέντρων υποδοχής με πιο μόνιμα, βάσει προηγούμενου σχεδιασμού. Σε αυτό το πλαίσιο, παρατηρήθηκαν εξαιρέσεις, καθώς σε ορισμένες άλλες χώρες η ικανότητα υποδοχής διευρύνθηκε με σκοπό την αντιμετώπιση κάποιας αυξανόμενης πίεσης ή την ικανοποίηση κάποιας ζήτησης που εκκρεμούσε. Το 2017 παρατηρήθηκε σε αρκετά κράτη μέλη η θέσπιση νέων νομοθετικών διατάξεων που ρυθμίζουν τη συμπεριφορά, τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των αιτούντων άσυλο τόσο κατά την υποδοχή τους, όσο και εν αναμονή της απομάκρυνσής τους. Παράλληλα, αναπτύχθηκαν πρότυπα παρακολούθησης και εφαρμόστηκαν συναφή προγράμματα για τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υποδοχής. Όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής (τρόφιμα, ρουχισμός, στέγαση και οικονομικό βοήθημα), καθώς και την υγειονομική περίθαλψη, την πρόσβαση στη σχολική εκπαίδευση και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, υπήρξαν σημαντικές διαφορές στις εξελίξεις σε συγκεκριμένες χώρες οι οποίες επέφεραν μείωση ή επέκταση της προσφοράς, ανάλογα με τη χώρα. Μεταξύ των ανησυχιών που διατυπώθηκαν από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οι συχνότερες αφορούσαν την έλλειψη ικανότητας υποδοχής, τις κακές συνθήκες υποδοχής και/ή ζητήματα σχετικά την υποδοχή ασυνόδευτων ανηλίκων.

Παρόμοια με τον τομέα της υποδοχής, στον τομέα της κράτησης παρατηρήθηκαν διαφορετικές εξελίξεις σε μεμονωμένες χώρες. Συνολικά, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ προέβησαν σε αναθεώρηση του νομικού τους πλαισίου όσον αφορά τον λόγο κρατήσεως και την πρακτική εφαρμογή της. Πολλές χώρες εισήγαγαν ή σχεδίασαν την εισαγωγή νέων μορφών λύσεων εναλλακτικών της κράτησης, στο πλαίσιο τόσο των διαδικασιών εξέτασης χορήγησης ασύλου όσο και των διαδικασιών επιστροφής. Σε ορισμένες χώρες της ΕΕ+ η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και η κοινωνία των πολιτών εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τη διάρκεια και τις συνθήκες κράτησης, καθώς και την κράτηση ευάλωτων ομάδων. Σημειώνεται σχετικά ότι σε διάφορες χώρες της ΕΕ+ τέθηκαν σε ισχύ κατά τη διάρκεια του 2017 νέες νομικές διατάξεις, οι οποίες περιόριζαν την ελεύθερη κυκλοφορία ή επέβαλλαν περιορισμούς στη διαμονή των ατόμων που παρέμεναν σε κέντρα υποδοχής. Συνολικά, οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν στη δημιουργία σημαντικού όγκου εθνικής νομολογίας σε θέματα που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία και την εφαρμογή μέτρων κράτησης σε διάφορα στάδια

της διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων ασύλου.

Το 2017, στις χώρες της ΕΕ+ εκδόθηκαν 996 685 πρωτοβάθμιες αποφάσεις. Σε εθνικό επίπεδο, όπως και το 2016, η Γερμανία ήταν η χώρα που εξέδωσε τις περισσότερες αποφάσεις (524 185), αντιπροσωπεύοντας το 53% του συνόλου των αποφάσεων στην ΕΕ+. Άλλες χώρες που εξέδωσαν μεγάλο αριθμό αποφάσεων ήταν η Γαλλία (11% του συνόλου της ΕΕ+), η Ιταλία (8%), η Σουηδία και η Αυστρία (6% η καθεμιά).

Σε σύγκριση με το 2016, στην πλειοψηφία των κρατών της ΕΕ+ εκδόθηκαν λιγότερες πρωτοβάθμιες αποφάσεις. Οι πιο σημαντικές μειώσεις σημειώθηκαν στη Γερμανία (πτώση κατά 106 900) και στη Σουηδία (πτώση κατά 34 705). Σε σχετικούς όρους, μεταξύ των χωρών με περισσότερες από 1.000 πρωτοβάθμιες αποφάσεις το 2017, οι μεγαλύτερες μειώσεις αποφάσεων σημειώθηκαν στη Φινλανδία και τη Νορβηγία (κατά 65% έκαστη). Αντίθετα, σαφώς περισσότερες αποφάσεις από ό,τι το 2016 εκδόθηκαν στη Γαλλία (αύξηση κατά περίπου 24 000), στην Αυστρία (13 870 περισσότερες) και στην Ελλάδα, όπου ο αριθμός των αποφάσεων αυξήθηκε κατά 13 055. Όσον αφορά τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις που εκδόθηκαν, από τις χώρες που εξέδωσαν τουλάχιστον 1 000 αποφάσεις το 2017, η Ελβετία κατείχε το υψηλότερο συνολικό ποσοστό αναγνώρισης. Το 90% των αποφάσεων ήταν θετικές. Σχετικά υψηλά ποσοστά αναγνώρισης εμφάνισαν επίσης η Νορβηγία (71%), η Μάλτα (68%) και το Λουξεμβούργο (66%). Αντίθετα, η Τσεχική Δημοκρατία σημείωσε το χαμηλότερο ποσοστό αναγνώρισης στο 12%, ακολουθούμενη από την Πολωνία (25%), τη Γαλλία (29%), την Ουγγαρία και το Ηνωμένο Βασίλειο (31% η καθεμιά).

Οι διαφορές στα ποσοστά αναγνώρισης μεταξύ των χωρών προκύπτουν ως αποτέλεσμα της ιθαγένειας των αιτούντων για τους οποίους εκδίδονται οι αποφάσεις. Για παράδειγμα, το 2017 η Γαλλία σημείωσε ποσοστό αναγνώρισης 29% και εξέδωσε τις περισσότερες αποφάσεις για Αλβανούς πολίτες, μια εθνικότητα με γενικά πολύ χαμηλό ποσοστό αναγνώρισης. Αντίθετα, η Ελβετία, με συνολικό ποσοστό αναγνώρισης 90%, εξέδωσε πάνω από το ένα τρίτο των αποφάσεων της προς υπηκόους της Ερυθραίας, μια εθνικότητα με πολύ υψηλό επίπεδο θετικών αποφάσεων στην ΕΕ+.

Οι κυριότερες εξελίξεις στις χώρες της ΕΕ+ όσον αφορά τις πρωτοβάθμιες διαδικασίες αφορούσαν κυρίως τα μέτρα που ελήφθησαν για τη βελτιστοποίηση της επεξεργασίας των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, καθώς και τη μείωση των χρόνων επεξεργασίας.

Το 2017, το ποσοστό αναγνώρισης των υποθέσεων για τις οποίες λήφθηκε απόφαση σε δεύτερο ή ανώτερο βαθμό στην ΕΕ+ ανήλθε στο 35%, σημαντικά υψηλότερο από αυτό του 2016 (17%). Σε σύγκριση με τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις, το ποσοστό αναγνώρισης αναμένεται να είναι χαμηλότερο σε περίπτωση προσφυγής ή

επανεξέτασης, επειδή οι υποθέσεις αυτές εξετάζονται μετά από αρνητική απόφαση πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Πράγματι, το ποσοστό αναγνώρισης σε ανώτερο βαθμό ήταν χαμηλότερο κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες από εκείνο των πρωτοβάθμιων αποφάσεων, ωστόσο η διαφορά ήταν πολύ μικρότερη από το 2016, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι το 2017 το ποσοστό αρνητικών πρωτοβάθμιων αποφάσεων που ανατράπηκαν στο πλαίσιο της προσφυγής ήταν υψηλότερο. Μεταξύ των χωρών της ΕΕ+ οι οποίες εξέδωσαν τουλάχιστον 1 000 δευτεροβάθμιες αποφάσεις, οι περισσότερες από τις μισές αποφάσεις που εκδόθηκαν σε ανώτερο βαθμό ήταν θετικές στη Φινλανδία (65%), την Ολλανδία (58%), το Ηνωμένο Βασίλειο (57%) και την Αυστρία (56%).

Το 2017, οι εξελίξεις στις χώρες της ΕΕ+ επικεντρώθηκαν σε μέτρα για την ενίσχυση της θεσμικής αποτελεσματικότητας, την επιτάχυνση των διαδικασιών σε δεύτερο βαθμό προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του μεγάλου αριθμού προσφυγών και την αναθεώρηση των διαδικαστικών κανόνων (κυρίως όσον αφορά την αναθεώρηση των προθεσμιών υποβολής προσφυγής). Με στόχο την περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών προσφυγής, οι χώρες της ΕΕ+ επιπλέον εφαρμόζουν διαρθρωτικές θεσμικές αλλαγές.

Το 2017 παρατηρήθηκε επίσης ότι οι χώρες της ΕΕ+ προέβησαν σε αποκέντρωση των δευτεροβάθμιων διαδικασιών με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της επεξεργασίας των προσφυγών. Όπως και για τις πρωτοβάθμιες διαδικασίες, ελήφθησαν μέτρα για την αντιμετώπιση των καθυστερημένων εκκρεμών υποθέσεων, την απλούστευση των διαδικασιών και τη χρήση της τεχνολογίας για την υποστήριξη της αποτελεσματικής λήψης αποφάσεων.

Η παροχή πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ) για ευρύ φάσμα τρίτων χωρών και θεμάτων εξακολουθεί να αποτελεί παράγοντα ζωτικής σημασίας για τη λήψη εμπεριστατωμένων, δίκαιων και αιτιολογημένων αποφάσεων επί αιτήσεων ασύλου και την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής. Ενώ σε επίπεδο ΕΕ+ υποβλήθηκαν λιγότερες αιτήσεις ασύλου το 2017 σε σύγκριση με το 2016, οι αιτήσεις αυξήθηκαν σημαντικά σε ορισμένες χώρες της ΕΕ+ και συνολικά οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν κατανέμονταν σε μεγαλύτερο αριθμό εθνικοτήτων, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαρκής ανάγκη για πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής.

Όσον αφορά την παραγωγή ΠΧΚ, εκτός από ευρύ φάσμα τακτικών δημοσιεύσεων από καθιερωμένες μονάδες ΠΧΚ, πολλές από τις οποίες είναι διαθέσιμες μέσω της πύλης ΠΧΚ της EASO, μέσα στο 2017 ορισμένες χώρες ανέφεραν τα νέα τους -αν όχι τις πρώτα τους- αποτελέσματα. Συνολικά, οι χώρες της ΕΕ+ βελτίωσαν περαιτέρω τα πρότυπα και τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων ΠΧΚ κατά τη διάρκεια του 2017, ενώ, ως γενική τάση, πολλές εθνικές μονάδες ΠΧΚ ανέπτυξαν κάποιας μορφής συνεργασία με τους ομολόγους τους σε άλλες χώρες, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των

δικτύων ΠΧΚ της EASO.

Το κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με τον εντοπισμό και την παροχή βοήθειας σε αιτούντες οι οποίοι χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων (ιδίως συνεπεία βασανισμού, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας). Μία από τις βασικές ομάδες είναι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι που αναζητούν προστασία χωρίς την ύπαρξη ενήλικα υπεύθυνου για την επιμέλειά τους.

Το 2017 **υπέβαλαν αίτηση για διεθνή προστασία στην ΕΕ+ περίπου 32 715 ασυνόδευτοι ανήλικοι**, ήτοι οι μισοί σε σχέση με το 2016, ενώ το ποσοστό των ασυνόδευτων ανηλίκων σε σχέση με το σύνολο των αιτούντων ανήλθε στο 4%. Περισσότερα από τα τρία τέταρτα του συνόλου των ασυνόδευτων ανηλίκων υπέβαλαν αίτηση σε πέντε χώρες της ΕΕ+: την Ιταλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σουηδία.

Η παρουσία των ασυνόδευτων ανηλίκων ώθησε αρκετές εξελίξεις στις χώρες της ΕΕ+. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται ιδίως η σύσταση και η ενίσχυση εξειδικευμένων διαδικασιών υποδοχής και εναλλακτικής περίθαλψης, η αναθεώρηση των κανόνων διορισμού επιτρόπων και οι διαδικαστικές ρυθμίσεις που σχετίζονται με την εκτίμηση και την διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Ομοίως, οι εξειδικευμένες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες υποδοχής βρέθηκαν στο επίκεντρο των εξελίξεων που αφορούσαν άλλες ευάλωτες ομάδες, με τη δημιουργία σε πολλές χώρες εξειδικευμένων εγκαταστάσεων, καθώς και μηχανισμών ταυτοποίησης και παραπομπής. Η κοινωνία των πολιτών τόνισε ότι εξακολουθούν να απαιτούνται προσπάθειες ώστε η παρεχόμενη υποστήριξη να είναι πλήρης, σύμφωνα με τα καθιερωμένα πρότυπα, και να διασφαλίζει στην πράξη τον έγκαιρο εντοπισμό των ευάλωτων ατόμων.

Τα άτομα στα οποία έχει χορηγηθεί κάποια μορφή διεθνούς προστασίας σε χώρα της ΕΕ+, μπορούν να επωφεληθούν από ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων και παροχών που συνδέονται με αυτό το καθεστώς. Τα ειδικά δικαιώματα που χορηγούνται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας καθορίζονται συνήθως στις εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές, συχνά στο πλαίσιο σχεδίων ένταξης μεγαλύτερης κλίμακας που αφορούν πολλαπλές κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών και ενσωματώνονται στις εθνικές μεταναστευτικές πολιτικές, εφόσον έχουν καθοριστεί σε εθνικό επίπεδο. Πολλές χώρες ενέκριναν εθνικά σχέδια και στρατηγικές ενσωμάτωσης σε εθνικό επίπεδο, ενώ άλλες προέβησαν σε τροποποιήσεις των υφιστάμενων μέσων, συχνά με την εισαγωγή μαθημάτων ένταξης και μηχανισμών ένταξης στην αγορά εργασίας. Το γεγονός αυτό ενισχύει τις προοπτικές απόκτησης από τους δικαιούχους προστασίας των δικών τους μέσων διαβίωσης, καθώς κατά καιρούς υπήρξε περιορισμός της πρόσβασης σε οικο-

νομικά επιδόματα.

Κατά τη διάρκεια του 2017 οι πολιτικές και τα μέτρα επιστροφής εξελίχθηκαν σε θέματα μείζονος σημασίας μεταξύ των χωρών της ΕΕ+. Παρόλο που σχετίζονται με το γενικό μεταναστευτικό πλαίσιο, εν όψει του διαρκώς αυξανόμενου αριθμού των απορριφθέντων αιτούντων και εν δυνάμει επαναπατριζόμενων, διάφορες χώρες θέσπισαν νέες νομικές διατάξεις για τη διευκόλυνση των διαδικασιών επιστροφής. Εκτός από τη συνήθη παροχή στήριξης υπό τη μορφή της υποβοηθούμενης οικειοθελούς επιστροφής, η οποία επίσης ενισχύθηκε, τα μέτρα που θεσπίστηκαν αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής και ρύθμιζαν την περίοδο πριν από την αναχώρηση.

Κατά τη διάρκεια του 2017, οι περισσότερες χώρες της ΕΕ+ προώθησαν πρωτοβουλίες που αφορούσαν την υποστηριζόμενη οικειοθελή επιστροφή με διάφορες μορφές: οικονομικά, μέσω ενημερωτικής εκστρατείας, με άμεση συμμετοχή σε δραστηριότητες επιστροφής, καθώς και με την παροχή υποστήριξης σε άλλους φορείς, όπως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) ή οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

the 1990s, the number of people with a disability has increased in all countries, and the number of people with a severe disability has increased in all countries except the USA.

There is a need to improve the lives of people with a disability, and this is a goal that is shared by people in all countries. The United Nations has set out a goal of 'improving the lives of people with a disability' in its Millennium Development Goals (MDGs) (United Nations 2000). The MDGs are a set of eight goals that are intended to be achieved by the year 2015. The first goal is to 'eradicate extreme poverty and hunger', and the eighth goal is to 'develop a global partnership for development'. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015.

The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015.

The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015.

The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015.

The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015.

The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015. The MDGs are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015, and they are a set of goals that are intended to be achieved by the year 2015.